

Nacionalna agencija programa MLADINA MOVIT

Trg Mladinskih delovnih brigad 12, 1000 Ljubljana

tel.: 01/426 5269

fax: 01/426 8558

e-mail:

program.mladina@mladina.movit.si

harma a posé les bases
er trimestre en apothéose

VSEBINA:

- 2** Aktivno državljanstvo
- 5** Tvoja priložnost: informiranje in svetovanje za mlade
- 7** Razcep atoma ŠM
- 9** Izobčeni ali internetna participacija mladih
- 10** Mladi preprosto vedo
- 12** Sodelovanje s sosednjimi regijami Avstrije in Italije
- 14** Pomembno iz Nacionalne agencije

UVODNIK

Barbara Zupan Eno izmed ključnih področij Bele knjige Evropske komisije »Nova spodbuda za evropsko mladino« je participacija mladih. Eden izmed osnovnih ciljev programa MLADINA je spodbujanje aktivne vloge mladih pri izgrajevanju Evrope in še posebno spodbujanje družbenega vključevanja tistih mladih, ki živijo v težkih okoliščinah in imajo posebne potrebe. V času letošnjih jesenskih volitev poslancev v Državni zbor RS smo veliko slišali o tem, kako je pomembno, da gredo mladi na volišča in izrazijo svojo voljo. Z besedo »aktivna participacija mladih« se srečamo prav pri vsakem projektu v programu MLADINA. Mladi s sodelovanjem v življenju šol, sosesk, lokalnih skupnosti ali združenj pridobijo pomembna znanja, izkušnje in samozavest za korakanje skozi življenje, hkrati pa s svojo dejavnostjo prispevajo k bolj solidarnostno ozavešeni družbi.

O tem, kaj bi lahko pomenila participacija mladih v družbi, smo razglabljali v deveti številki Mladja. Velik poudarek je na informiranju, saj je posredovanje informacij v ospredju, kadar govorimo o možnostih za participacijo mladih. Na vse skupaj lahko pogledamo tudi z očmi znanstvenika, ki mlade vidi kot atome oziroma jedro atoma, njih razcepitev pa kot sproščanje energije, ki jo potrebujemo za našo lepšo prihodnost.

Aktivno

Janez Škulj

direktor MOVIT NA MLADINA

DRŽAVLJAN

V letu 2005 bo program MLADINA

**po svojih močeh poskušal pripomoči k povečanju
aktivnega državljanstva med mladimi.**

KOLOFON:

Založnik:
Nacionalna agencija programa
MLADINA, MOVIT

Odgovornik urednik: Janez Škulj

Glavna urednica: Barbara Zupan

Lektorica: Katja Dragar

Oblikovanje in priprava za tisk:
EPSIT d.o.o.

Tisk: Ribič Martin s.p.

Naslov uredništva:
MOVIT NA MLADINA,
Trg Mladinskih delovnih brigad 12
1000 Ljubljana
E-pošta:
program.mladina@mladina.movit.si
Spletna stran:
http://mladina.movit.si
Tel.: 01/426 52 69
Fax: 01/426 85 58

ISSN: 1580-805X

Publikacija ni namenjena prodaji!

**Mnenja in stališča
izražena v tej publikaciji
ne izražajo nujno tudi mnenja in
stališča Evropske komisije oziroma
Nacionalne agencije programa
Mladina.**

**Narejeno s podporo Evropske
komisije in Urada RS za mladino
pri Ministrstvu RS za znanost,
šolstvo in šport.**

NOVEMBER 2004

Biti aktiven državljan pa ne sme in ne more pomeniti samo dobro poznavanje svojih državljanskih in drugih pravic. Že to, da so naše pravice kot državljani omejene z drugimi, jasno nakazuje na našo povezanost z drugimi. In te pravice nam – več ali manj – zagotavlja država. Ta država pa ni oddaljen cesar, h kateremu se obračamo za pomoč in razsodbo. Ta država je skupnost ljudi, torej nas. In svoje lastne pravice zagotavljamo sami sebi, le če pravicam dodamo tudi svoje državljanske dolžnosti. Aktivno državljanstvo ne pomeni samo obisk volišča, pomeni tudi lastna prizadevanja, da preko drugih instrumentov, poleg instrumentov parlamentarne demokracije, prispevamo k uresničitvi takšne družbe, ki bo skupek pričakovanih vseh njenih članov.

Marsikateri predlog v slovenski družbi je označen kot prispevek k povečevanju participacije mladih v družbi oziroma k večji vlogi mladih v javnem življenju. Med slednje zagotovo spada predlog o volilni pravici od 16 leta naprej. Možnost aktivne ali pasivne volilne pravice zagotovo predstavlja pomemben instrument za sodelovanje v javnem življenju, vendar vse prepogosto naletimo na mnenje, po katerem je edina »zares smiselna« oblika participacije samo tista, v kateri direktno – s prešte-

Načeloma naj bi veljalo, da o drži aktivnega državljana v družbi lahko govorimo takrat, ko ima posameznik lasten in aktiven odnos do svojega položaja v družbi, do razvoja svoje lokalne in širših skupnosti. Vendar participacija, kot drugi izraz za držo aktivnega državljana, nima enostavne opredelitve, s katero bi določali, kaj je in kaj ni participacija. Praktično je mogoče reči, da je težko karkoli označiti kot »ne-participacijo«, mnogo lažje je govoriti o tradicionalnih in netradicionalnih oblikah participacije mladih v družbi.

vanjem glasov – sodelujemo pri sprejemanju neke odločitve. Osebnostno menim, da so takšne oblike le vrh gore, pod vrhom pa je mnogo večja gmohta, ki jo predstavljajo različne oblike in načini sodelovanja tako posameznika kot večjih ali manjših skupin. Ravno o takšnih oblikah ni velikokrat govora, predstavljajo pa osnovo za sodelovanje »na vrhu«.

V kontekstu programa MLADINA je participacija mladih v projektih sorazmerno nedvoumno opredeljena. Ob vsakem predlogu projekta si zastavimo nekaj vprašanj. Od kod in čigava je ideja za projekt, kdo

je razvijal in kako je razvijal projekt, kdo in kako so se sprejemale odločitve pri razvoju projekta, kdo bo izvajal projekt ter komu je projekt oziroma njegovi potencialni rezultati namenjeni. Če je odgovor v vseh primerih isti, torej mladi udeleženci in udeleženke, na primer mladinske izmenjave v projektu, in je operativna vloga t.i. mladinskega delavca ali mladinskega voditelja »zanemarljiva«, ugotovljamo visoko stopnjo aktivne participacije mladih. Program MLADINA svojo definicijo aktivne participacije mladih črpa bolj iz tradicionalnih oblik participacije mladih v družbi.

Med najbolj klasične oblike tradicionalne participacije mladih šteje sodelovanje s sovrstniki in sodelovanje v mladinski organizaciji. Torej govorimo o skupini mladih približno istih let, ki kot enakovredni člani sodelujejo na več področjih »svoje« organizacije. Svoje v smislu, da jo skupaj upravljajo, jo skupaj razvijajo, z njo rastejo in jo – če je potrebno – tudi skupaj ukinajo. S tega vidika je zanimivo opazovati spremembe statutov različnih društev, ki zaradi pomanjkanja aktivnega sodelovanja članov v organih društva in v prid učinkovitemu delu zmanjšujejo ali praktično ukinjajo kvorume za sprejem odločitev. V isti luči lahko opa-

ANSTVO

zujemo porast trenda nastajanja zavodov in prenos dejavnosti iz društev, čeprav so za tak razvoj tudi drugi razlogi.

Poskus definiranja mladinske organizacije ne more dati absolutnega rezultata. Zagotovo pa lahko določimo nekaj elementov, ki bi se morali prepletati v vsaki izmed organizacij, ki zase trdi, da je mladinska organizacija. Na tem mestu lahko omenimo dva elementa.

Prvi je element demokratičnosti, po katerem v upravljanju organizacije pod enakimi pogoji sodelujejo vsi člani. Pri tem pa ne govorimo samo o formalni enakopravnosti, ampak zahtevamo čimveč dejanske enakopravnosti. Društvo, ki zase trdi, da ima 3.000 članov iz vse Slovenije, za svoj osrednji organ pa določa občni zbor vseh članov ter istočasno občni zbor pripravlja v majhni dvorani ali celo v sejni sobi, vabilo pa obesi na oglasno desko v društveni pisarni, ne daje zares dejanske priložnosti vsem članom, da bi sodelovali. Za več dejanskih priložnosti bi se morali organizirati v teritorialne enote ter svoj osrednji organ sestaviti iz predstavnikov in predstavnic teh teritorialnih enot.

Drugi element je dejstvo, da organizacija ponuja izobraževalne priložnosti svojim članom. Za mladinsko delo velja, – in v tem kontekstu delujejo mladinske organizacije – da svoje izobraževalne učinke dosega z metodami izkustvenega učenja. Pristop »Learning by doing« je v središču izobraževalne funkcije mladinske organizacije, navezuje pa se prav na vse vidike delovanja organizacije. Vendar to ne pomeni, da nekaj počnemo in se

ob tem kaj naučimo, če se sploh kaj naučimo. Tuja literatura pozna dva pojma in sicer »informal learning« in »non-formal learning«, ki ju v Sloveniji pogosto prevajamo z enim izrazom, to je: neformalno učenje. Pričakovane izobraževalnih rezultatov bi zagotovo spadalo na področje »informal learning«. »Non-formal learning« pa zahteva nekaj več organiziranega in vnaprej predvidenega pristopa. Kot prvo zahteva vnaprej predvidene možne izobraževalne učinke in kot drugo, početje česar koli sledi zastavljeni poti, vključno s trenutkom na koncu, ko se ozremo na prehojeno pot in vsak zase in skupaj ugotovljamo »rezultat«. Morda s preprostim vprašanjem, ali bi kaj spremenil, če bi to počeli v drugo, in zakaj.

Prepletanje teh dveh elementov daje del odgovora na vprašanje, kaj je mladinska orga-

nizacija. Bistveni element izobraževalne vloge mladinske organizacije se skriva v odgovoru, kdo postavlja pričakovane izobraževalne učinke. In odgovor je en sam. Določanje teh ciljev je izključna pravica in odgovornost samo tistih, ki bodo tudi dejansko sodelovali kot udeleženci v pešačenju na poti, ki naj jih pripelje do zelenih rezultatov. Upravljanje z organizacijo je del izobraževalnega procesa, v katerem se oblikuje drža aktivnega državljanstva.

Marsikaj bi še bilo mogoče povedati o elementih, ki naj bi tvorili okvir prepoznavanja mladinske organizacije. Zagotovo je to prostovoljnost članstva, starostne omejitve oziroma organiziranost, ki omogoča sodelovanje na enakopravnih osnovah glede na siceršnje psihofizične sposobnosti mladega posameznika in posameznice, organiziran pristop v usposabljanju mladinskih voditeljev in voditeljic za delo v organizaciji in seveda jasno formulirano sporočilo oziroma odgovor na vprašanje, kaj je srž organizacije (zakaj ji želim pripadati) in ne kaj ponuja. S slednjim preskokom se velikokrat srečujemo na različnih podpornih aktivnostih Nacionalne agencije progra-

ma MLADINA, ko je udeležencem in udeleženkam lažje predstaviti, kaj počne organizacija, zaplete pa se pri predstavitvi razlogov, zakaj nekaj počne razen sicer pomembnega razloga – ker »uporabniki« za to izkazujejo interes.

Težje je govoriti o netradicionalnih oblikah participacije v družbi. Nekaj zaradi svoje pestrosti, nekaj tudi zaradi »neulovljivosti« v različne »absolutne« definicije vsakodnevnih realnosti različnih okoljih. Vendar naj bi bila vsem skupna osnovna predpostavka, da v svojem skrajnem dometu odražajo prizadevanja posameznika ali posameznice samega in / ali v sodelovanju s sovrstniki po lastnem in aktivnem odnosu do svojega položaja v družbi, do razvoja svoje lokalne in širših skupnosti.

Pomemben je pridevnik »lasten«. Torej izhodišče, ki ga je osvojil vsak posameznik sam ali v skupini, na katerem gradi svojo pozicijo do lastnega položaja ali položaja svoje skupnosti. Predpogoj za takšno izhodišče je posedovanje informacij, na podlagi katerih je mogoče zastaviti učinkovito akcijo. Zato informiranje mladih prihaja v ospredje še posebej takrat, ko govorimo o možnostih za participacijo mladih v družbi. Dostopnost informacij ter njihova razumljivost, različnim vidikom prilagojena sporočilnost ter seveda objektivnost (kolikor se le da), je predpogoj za razvoj participacije mladih v družbi. V vsakodnevni realnosti pri oblikovanju »ponudbe« informacij pa znova stojimo pred dilemo. Koliko informacij, ker »uporabnik« tako želi in koliko informacij, ker »nekdo« želi, da so mladi o tem obveščeni. Tu se odpira tudi prostor za aktivno vlogo mladinskih reprezentativnih in političnih predstavnikov, ki so lahko pomemben del sooblikovanja »ponudbe informacij« na informacijskih točkah in v informacijskih centrih za mlade.

Pomemben je pridevnik »aktiven«. Torej korak naprej od ►

Volitve so za nami. Veliko strank je izpostavilo dejstvo, da so na njihovih kandidatnih listah tudi mladi. Nekatere so iskale tudi drugačne pristope, s katerimi so izkazovale svojo pripravljenost za vključevanje mladih v upravljanje družbe, mlade kot potencialne volilce, za katere ni samoumevno, da bodo obiskali volišča. Mladi kot kategorija volilnega telesa. Mladost kot osnova in izhodišče političnega delovanja. Sedaj je čas, da zares spregovorimo o spodbujanju aktivnega državljanstva. Tudi in predvsem z mladinskim delom.

spoznanja, da nam nekaj ni všeč ali v skladu z našimi pričakovanji in korak naprej od mišljenja, da ničesar ni mogoče spremeniti. Res je, da marsičesa na kratek rok ni mogoče spremeniti. To dejstvo velikokrat ubija voljo do poskusov biti aktiven, toda ob tem velja le ponavljati staro modrost: kakor si bomo postlali, tako bomo spali.

Oblikovanje lastnih stališč ter izvajanje aktivnosti v skladu s temi stališči za doseg želenih ciljev pa morajo imeti tudi svoje naslovnike. Mladi, ki jih spodbudimo k družbeni angažiranosti, morajo imeti zagotovljene kanale, preko katerih lahko »komunicirajo« s strukturami v družbi. Kanale, ki ne bodo vezani na dobro voljo posameznika v neki strukturi, čeprav bo veliko bolje potrebno, da bomo prišli do primernih načinov medsebojne komunikacije med mladimi ter njihovimi sogovorniki. In predvsem je potrebno te oblike razvijati na lokalnih ravneh. Ne nazadnje, tu je tudi vloga medijev, predvsem lokalnih medijev.

In vendar, ko govorimo o instrumentih participacije mladih v družbi, o strukturah, ki so že danes tu in jih lahko le izbolj-

šamo, se lahko opremo na obstoječe. Obstaja kar nekaj mladinskih organizacij. Morda v njih ne vidimo vedno instrumenta participacije in zagotovo je nujno več narediti za prepoznanje vloge mladinske organizacije kot instrumenta tako za njihov aktiven odnos do skupnosti kot instrumenta za doseganje izobraževalnih učinkov s pomočjo izkustvenih pristopov. Obstaja Mladinski svet Slovenije in več se števi-

lo mladinskih svetov lokalnih skupnosti. Obstajajo dijaški parlamenti in obstajajo študentske skupnosti. Kar nekaj struktur, ki naj bi bile izključno v rokah mladih.

Iz naštetega je mogoče razbrati vsaj nekaj vsebin, ki bi bile lahko osnova za razvoj projektov, ki bodo upravičeni do finančne podpore iz programa MLADINA v okviru prednostne vsebine »aktivnega državljanstva«.

Mladinsko delo marsikje označujejo tudi kot steber državljske vzgoje. Mladinsko delo ponuja priložnosti preizkušanja lastne zmožnosti, mladinsko delo mora omogočati prostor za napake in učenje iz napak, toda zahteva tudi, da prevzamemo odgovornost za storjene napake. V mladinskem delu rastemo. Male napake so velika šola in – ponavadi – ne stanejo veliko. Preden imamo možnost narediti velike napake – in izpeljava projekta v programu MLADINA s tri ali več milijoni tolarjev vsekakor ponuja veliko priložnosti za velike napake – je dobro narediti nekaj manjših napak. Da se izognemo večjim napakam.

Med mladinskimi pobudami so to lahko zagotovo iniciative mladih, ki bodo vodile k večjemu in – če je tako potrebno v posameznem okolju – za večjo možnost informiranja mladih na eni strani in na drugi strani k uporabi oziroma sledenju teh informacij. Takšna iniciative, z dolgoročno zavezo lokalne skupnosti za sodelovanje in podporo takšnemu projektu tudi po zaključku finančne podpore iz programa MLADINA, so vsekakor lahko podprte iz programa MLADINA. Tudi iniciative mladih, ki bodo oblikovale prostor za izražanje stališč mladih in skozi projekt oblikovale dolgoročne možnosti za »komunikacijo« med mladimi in različnimi strukturami na lokalnih ravneh, so dobrodošle v tem okviru.

Osrednja nit neke mladinske izmenjave je lahko posvečena vlogi mladih pri upravljanju svoje lokalne skupnosti. Izmenjava o stanju, kot ga živijo sodelujoče skupine mladih v svojem vsakodnevem okolju, lahko rezultirajo v povzemanju že preizkušenih oblik, lahko pa tudi ustvarijo nove. Seveda je potrebno v tak projekt pritegniti tudi samo lokalno skupnost, pričakovani rezultat

– že na srednji rok – pa so lahko uresničene iniciative, ki bodo na eni strani tvorile skupek pogojev za delo mladih, na drugi strani pa zagotavljale učinkovito projiciranje rezultatov njihovega dela v lokalni skupnosti. Lahko pa je osrednja vsebina izmenjave tudi primerjave med različnimi ne-tradicionalnimi oblikami sodelovanja mladih v družbi. Recimo z izražanjem svojih stališč ali reakcij na družbeno dogajanje preko grafitov. Sam sem bil presečen, ko me je prvič vprašal tujec v Ljubljani, kje si lahko ogleda grafite, ker ga zanima, s čim je mlajša generacija »preokupirana«.

Delo prostovoljcev in prostovoljk, ki v okviru EVS projektov gostujejo v Sloveniji, je lahko posvečeno razvijanju različnih oblik participacije mladih – na primer – znotraj mladinskega centra in k doseganju predvsem tistih skupin mladih v lokalnem okolju, ki sicer prevzemajo kvečjemu vlogo »uporabnika« storitev ali ponudbe mladinskega centra.

Med možnimi podpornimi aktivnostmi velja omeniti kar nekaj vsebin, ki bi vsekakor prispevale k razvoju programa MLADINA ter istočasno spodbujale tudi pristope za povečevanje aktivne vloge mladih tako znotraj projektov v programu MLADINA kot tudi v okoljih, iz katerih prihajajo mladi in z njimi zamisli za izvedbo projektov. V prvo vrsto postavljamo Seminarje za oblikovanje partnerstev, katerih namen bo srečanje tistih organizacij iz Slovenije in drugih držav, ki želijo več narediti ravno pri promociji aktivnega državljanstva med mladimi ter v ta namen uporabljati oblike dela, ki jih podpira program MLADINA. Koristni bi bili tudi seminarji, ki bodo kot svoj rezultat ponudili nove oblike dela med mladimi, ki bodo spodbujali njihovo lastno kreativnost za pripravo kakšnega projekta v okviru programa MLADINA. In ne nazadnje, sodelovanje s partnerji v obmejnih regijah Italije in Avstrije bi lahko vzpostavilo tudi trajnejše »prekomejne« povezave, ki bodo omogočale medsebojno podporo pri uveljavljanju aktivnejše vloge mladih v njihovih vsakodnevni skupnostih.

**Tvoja priložnost:
Informiranje in svetovanje za mlade**

Informativne vsebine in mladi

Matjaž Medvešek

Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije

Da so informacije pomembne v času, ko smo korenito zakoračili v informacijsko družbo, je nepomembno poudarjati.

Informacijsko družbo pogosto povezujemo z informacijskimi tehnologijami. Čeprav so le te izjemno pomembne, lahko ugotovljamo, da sposobnost uporabe informacij ne dosega možnosti, ki jih nudi

informacijska tehnologija. Brez vsebine so tudi tehnologije brez pravega pomena. Informacije lahko s pomočjo tehnologije približamo ciljnim skupinam, toda v sodobnih razvitih družbenih sistemih potrebujemo posrednika. Tehnologija omogoča neselektivno pridobivanje podatkov, kar pa v veliki meri povzroča težave pri odkrivanju dejansko potrebnih informacij.

Živimo v času boja za informacijski prostor in dosego končnega uporabnika. Tako se je med množico različnih, podobnih ali enakih informacij razmeroma težko znajti, to še posebej velja za populacijo mladih. Ob množici različnih informacij in informa-

tivnih virov se razvijajo oblike informiranja, ki učinkovito pokrivajo potrebe mladih.

Učinkovito informiranje zagotavlja možnost lažjega razumevanja procesov v sodobni družbi, še posebej ob pravkar razširjeni

Evropski uniji, ko se je število mladih in možnosti doseganje ciljev v njej bistveno povečalo. Informiranje mladim omogoča ali olajša odločitve s tem, ko jim posreduje informacije in jim, kadar je to potrebno, nudi ustrezno podporo. Na ta način mladi postanejo bolj usposobljeni za nadaljnje vključevanje v družbeno življenje in v aktivno državljanstvo.

Informiranje in svetovanje – učinkovita oblika informiranja mladih

Prav zaradi specifičnosti mladostniškega obdobja pri Mladinsko informativno svetovalnem središču Slovenije (v nadaljevanju: MISSS) razvijamo sistem informativno svetovalne dejavnosti, ki mladim namenja posebno skrb. Poleg tega je MISSS s svojimi partnerji splošni ponudnik informacij, kar pomeni, da informacij ne omejuje po vsebinah in končnih uporabnikih.

Informativno svetovalna dejavnost je sodobna metoda ravnanja pri posredovanju informacij. Kot strokovna metoda zajema načine, s pomočjo katerih naj bo posredovana informacija za mlade ne le vsestransko koristna, marveč tudi učinkovita. Zajema vsa vsebinska informativna področja in se ne omejuje zgolj na reševanje stisk mladih. Osnovni namen je ponuditi največji možni izbor ustreznih informacij tako, da mladi lahko sami izberejo najustreznejšo, glede na njihovo specifično situacijo.

Informativno svetovalni sistemi lahko mladim ponudijo podporo in modele, ki jim olajšujejo socialno integracijo, povečajo mobilnost in s tem prispevajo k večji kakovosti življenja. V primeru informiranja in svetovanja gre v prvi vrsti za proces usmerjanja posameznika, družin, skupin ali skupnosti z dajanjem nasvetov, odpiranjem različnih možnosti pri opredeljevanju zelenih ciljev in hkratnim posredovanjem ustreznih informacij.

V večini primerov se informiranje in svetovanje omejuje na svetovanje o tem, kako dobiti, ovrednotiti in uporabiti informacijo. Uporabnikom pomaga najti in oblikovati prava vprašanja, razbrati razliko med informacijo in interesom uporabnika, sprejeti odločitev in poda razmislek o prednostih in slabostih različnih rešitev.

Informiranja in svetovanja ne moremo primerjati s svetovalnim razgovorom ali terapijo, lahko pa v določeni situaciji

pod strokovnim vodstvom privede do svetovalnega razgovora.

Postopke informiranja in svetovanja izvajajo usposobljeni informatorji svetovalci za mlade v informativno svetovalnih centrih, kjer obstajajo pogoji za izvajanje tovrstnega dela. Informatorje svetovalce za tovrstno delo usposablja mednarodno verificirani izvajalci izobraževanja.

O razvoju informiranja in svetovanja v Sloveniji govorimo od leta 1996 dalje, ko je bil vzpostavljen nacionalni izvajalec (Zavod MISSS) in je Slovenija postala polnopravna članica Evropske informativno svetovalne agencije ERYICA.

ERYICA razvija dejavnost informiranja in svetovanja od leta 1986. Danes je vanjo vključenih 26 držav, ki združuje preko 7000 centrov, kamor lahko mladi vstopijo in dobijo zelene informacije. Več informacij na www.eryica.org.

Vrstniško informiranje

Upoštevanje in vključevanje mladih v posamezne razvojne faze mladinskih dejavnosti je rezultat spoznanja, da mladina ni homogena populacija z enotnimi interesi, zato je potrebno prisluhniti specifičnim karakteristikam vsake skupine.

Vključevanje mladih kot sodelujoče partnerje v projektnih dejavnostih izkazuje večje upoštevanje mladine v demokratični družbi. Izhaja iz njihovih iniciativ in izpolnjuje pobude, želje, spodbuja k aktivnemu državljanstvu ter na različne načine izpolnjuje njihove interese.

S pomočjo vključevanja mladih v informativne procese se mladi učijo prepoznavanja in sprejemanja drugačnosti ter jih spodbujamo k sprejemanju odgovornosti in avtonomiji; vključevanje mladih prispeva k občutku pripadnosti določeni skupini ali skupnosti, kar preventivno učinkuje v primeru individualizacije in socialne izolacije.

Organizirana mladina in neformalne skupine mladih lahko aktivno pripomorejo k uresničevanju temeljnih ciljev informiranja ter zlasti informiranja in svetovanja. S svojimi idejami in aktivno udeležbo olajšajo pot do informacij in prevzemajo vlogo sodelavcev. Na ta način informacije lažje, nevsiljivo in hitreje dosega ciljno populacijo (adolescenti, priseljenci, marginalne skupine ...). Mladi prostovoljci in njihova mreža vrstnikov so posredniki do dela populacije, ki je težje dosegljiva. S pomočjo sprejemljivejšega načina komunikacije vanjo prenašajo uporabne informacije in sporočila.

Odgovorni izvajalci informiranja in svetovanja za mlade s strokovno vodenim usposabljanjem, usmerjanjem in spremljanjem njihovega dela pomagajo uresničevati njihova prizadevanja.

Vrstniški informatorji in svetovalci nujno potrebujejo strokovno vodenje in prav v tem je vloga profesionalnih mladinskih informatorjev.

Mladi s svojim delom odraslim sporočajo svoje ideje in razmišljanja ter svoje potrebe (tudi po različnih informacijah), kar je za odrasle pomembna spodbuda za pomoč pri razvoju novih metod dela z mladimi. Danes že poznamo oblike vključevanja mladih informatorjev v Ljubljani, Mariboru in Brežicah.

Mreženje in medmreženje

V Sloveniji je trenutno 16 lokalnih informativno svetovalnih centrov, ki v svoje delo vključujejo še 11 informativnih točk. Posebnost delovanja informativno svetovalnega sistema v Sloveniji je mrežno povezovanje znotraj posameznih skupnosti. Tako se povezujejo različne organizacije z informacijami za mlade v mestne in področne mreže (Ljubljana, Maribor, Posavje).

Poleg že omenjenih splošnih ponudnikov informacij so se v zadnjih letih oblikovali ponudniki specifičnih informacij za mlade. Sem prištevamo organizacije, ki nudijo informacije natančno določenih vsebin, kot so zaposlovanje in poklicno usposabljanje (CIPS), mobilnost in EU programi za mlade (Eurodesk), popusti, možnosti potovanja (EURO 26). Povezovanje med mrežami tako postaja realnost in nujnost pri zagotavljanju kvalitetnega informiranja ter doseganja najširše možne populacije mladih.

RAZCEP ATOMA ŠM

IZHODIŠČE ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA PROCESA RAZCEPA ATOMA ŠM

Urban Eržen

znanstvenik Zavoda O, Zavoda
škofjeloške mladine

V tekmi za razcep atoma so se bili Američani in Nemci. Kdo bo prej sprostil neizmerne količine energije nakopičene v vsaki masi? Kdo bo prej proizvedel bombo, s katero bo obvladoval svet? Borba za surovo moč, borba za končno zmago nad sovražnikom.

Fantje (bilo je tudi nekaj deklet) so mrzlično obstreljevali jedro atoma z vedno večjo močjo, večjo hitrostjo in večjo intenziteto. Prganjal jih je strah pred sovražnikom in stvari so se odvijale precej hitro.

V laboratorijski bitki znanja je prej uspelo Američanom ...

Spodaj podpisani atomik, v vsakdanjem življenju, sem skupaj s sodelavci vzel v roke atom, imenovan škofjeloška mladina, zgradili smo laboratorij imenovan Rdeča ostriga, atelje CLOBB in info-točko z računalnico.

Nadeli smo si znanstveno ime Zavod O, Zavod škofjeloške mladine.

Hipoteza

V atomu, imenovanem škofjeloška mladina (po periodnem sistemu za ta element velja

oznaka ŠM), se nahajajo neizmerne količine energije. Izračunamo jih lahko po enačbi:

$$E = m \times c^2$$

Energijo atoma škofjeloška mladina (v nadaljevanju ŠM), ki bi se sprostila ob pospešku mase jedra atoma ŠM do svetlobne hitrosti, bi ob kontroliranem procesu dejansko lahko uporabili za nadaljnji razcvet mesta Škofja Loka, lahko bi celo metali zdravilne ali rušilne energijske bombe na ljudi, s katerimi energetsko nismo usklajeni. Te ljudi v našem okolju najraje poimenujemo žsovražniki' namesto žneuskajenci'.

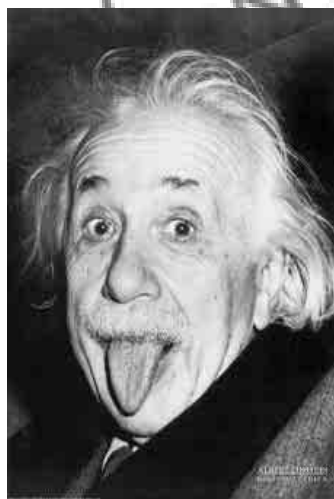
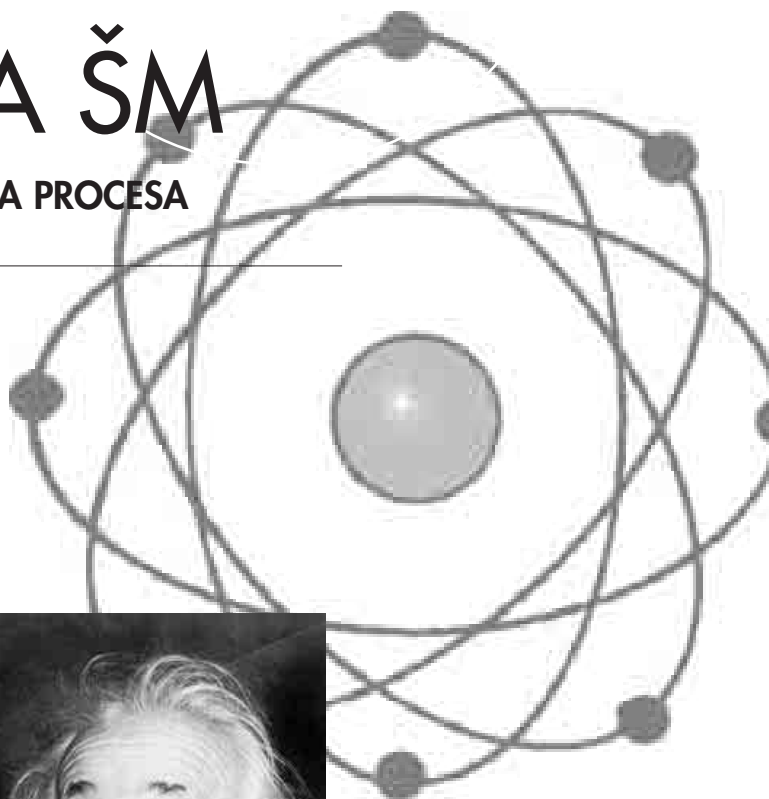
Oprema laboratorija

Z opremo laboratorija v Škofji Loki za razcep atoma ŠM smo za slovenske razmere lahko zadovoljni. Skrbi nas dejstvo, da v Sloveniji primanjkuje kvalitetnih tovrstnih laboratorijev za kontrolo, pomoč in razdelitev delov procesov na podprocesu med partnerji. Situacija se izboljšuje, vendar glede na svetovne in evropske razmere znanstveno še nismo konkurenčni.

Za pridobitev opreme smo uporabili vse možne tehnike. V veliki meri smo uporabljali znanstveno tehniko pretep do zmage, ki se je v okolju, znanim tudi po nenehnem iskanju sovražnikov, najbolje obnesla. Seveda smo uporabljali še vse ostale metode, kot so poriv, obhod in tudi zelo redko naključno-zvezdno-konstelacijsko uresničitev upanja.

Jedro atoma

Jedro atoma ŠM sestavljajo posamezniki imenovani tudi

škofjeloški mladeček in mladenka.

Načeloma so ŠM-ji še vedno najboljše in hkrati svež material za razcep.

Glede na možnost izbire materiala ŠM nas ne preseneča dejstvo, da ima atom ŠM precej veliko maso, ki se kaže v težkih negativnih mislih, ustaljenih vzorcih in navadah, dolgočasu, negodovanju, slepem črednem nagonu, neupiranju nezaželenim situacijam, večji količini ega in vedno bolj naraščajočem k sebi grabljenju.

Izmed danih ŠM-jev smo izbrali nekaj najlažjih po masi (dobro-mislečih), ki smo jih uporabili za začetek zelenih verižnih reakcij. Glede na skupno težo ŠM, so se za začetek reakcij zelo dobro obnesli tudi

prepletajoči se moško-ženski ŠM-ji in denarni ŠM-ji, ki so, gledano na dani material, za začetek reakcij zelo uporabni, predstavljajo pa težave za nadaljevanje reakcij.

Okolje razcepa

Oprema laboratorija, kot osnova okolja razcepa, je zgoraj že opisana in delno pojasnjena.

Okolje mesta Škofja Loka je zelo prijazno za razcep atomov ŠM, vendar samo do meje, ko reakcija ne ogroža mirnega spanca in ustaljenih tirnic za to pristojnih organov. Vsak premik od boljšega k še boljšemu je pospremljen z ovacijami.

Z dobrimi ovacijami takrat, ko so udeleženci ovacij prisotni pri procesu in proces uspeva, in s slabimi, kadar udeležencev ni zraven procesa, ali proces ne poteka v pravi smeri. Preseneča nas predvsem količina slabih ovacij uspešnih projektov.

Okolje na državni slovenski ▶

ravni se spreminja na bolje. Glede počasnosti in upočasnjevanja procesov zaradi tega dela okolja je naše mnenje smotno. Predstavljajte si, kam bi prišli ob neizmernih količinah reakcij v vseh slovenskih laboratorijih. Stvar bi lahko imela dolgoročne posledice za vso državo.

Kontrola reakcij

Ob vsem zgoraj napisanem lahko poudarimo, da smo lahko ponosni, da smo pri lokalnem razcepu ŠM ohranili in ohranjamo začetno reakcijo.

Kontrola reakcij se namreč v večini laboratorijih konča z že ugaslo začetno reakcijo, kar gre pripisati predvsem neurejenemu okolju, neustreznosti izobrazbi znanstvenikov in nezadostni količini dovedene energije v začetek procesa. Seveda ne pozabljamo tudi na nacionalno težo atomov.

Težave s kontrolo nadaljnjih procesov nastanejo predvsem zaradi:

- pubertetne koreakcije atomov ŠM;
- kvazipolitičnih pritiskov na laboratorije;
- pomanjkanja goriva v obliki

finančnih sredstev za zaposlitev ustreznih znanstvenikov, vse težave, ki sledijo iz neurejenih osebnih stanj atomov ŠM.

Ko proces steče in smo uspeli s kontrolo in prevodom energije v ustrezne cilje in želje, je zelo pomembno skrbeti za higieno procesa in okolja.

Zaključek

Kot znanstvenik, ki se že dalj časa ukvarja z razcepom najrazličnejših vrst atomov, še posebej atoma ŠM, ugotavljam, da je vsakršno sprožanje energije ob razcepu atomov blagodejno za znanstvenike v obliki energije prihodnosti znanstveniku lastnega življenja.

Iz izhodišč razcepa atoma ŠM bi lahko vnovično tudi povzeli za proces najbolj pomembno dejstvo italijanskega znanstvenika Vita La Dolce, ki je do uspeha prej pripeljalo tudi Američane:

- za razcep atomov ŠM ne gre uporabljati zgolj povečevanja moči obstreljevanja, pač pa predvsem kreativno obstreljevanje jedra atoma ŠM iz različnih smeri, različnih intenzitet, barv in moči.

Izobčeni ali internetna participacija mladih

Ali zakaj mladi počnejo nekaj več, kot jim je nujno treba za to, da preživijo.

Janez Moličnik
<http://www.kud-krnsnik.si>

Večkrat sem se vprašal zgornje vprašanje. Poleg trivialnih odgovorov, ki vključujejo vse od zabave, druženja in osebnih koristi, mislim, da nimamo iti kam dlje.

Toliko skupin ali ignorira ali se trudi kanalizirati ogromno energijo mladih v konkretne reči in situacije z več ali manj uspeha. Nihče pa ne pogleda na posameznika in njegove motive. S tega stališča je marsikaj bolj jasno. Namreč vprašaj se, ali so vsi mladi športniki, literati, računalničarji, ali pa obstajajo tudi takšni, ki se sicer radi zabavajo in družijo, niso pa še čisto našli sebe in svoje identitete v svetu. In vsak namig, ki ga najdejo, jim pride prav. Tukaj nekje v sliko vstopi naš mladinski kolektiv Krnsnik. Odprtost, ki smo si jo od začetka zadali z razpršenim planom aktivnosti, ne pa s fokusiranjem na določen odsek mladih s partikularnimi zmoglostmi, nam je omogočil razcvet vseh mogočih aktivnosti in znanj. Kar bi lahko videli kot pomanjkljivost, namreč pomanjkanje trdno določene agende, se nam kaže kot svojevrsten eksperiment. Prednosti malega kraja, kjer se dogaja malo zanimivih stvari in se peščica skupaj dolgočasi, nam pomagajo pri prepoznavnosti, ne bi pa rekel, da je to edinstvena situacija, ki se je ne da prenesti tudi drugam. Začetek je bil pač tak, da smo se skupina prijateljev in znancev odločili, po nekaj skupnih organiziranih druženjih, pripeljati ljudi in prakse iz širnega sveta v našo lokalno območje. Ne vem, zakaj smo delali dobro, vsej neizkušeni navkljub smo ob vsaki novi stva-

5akcij programa MLADINA

ri pridobili kakšnega človeka, ki je začel pomagati, čeprav je to v nasprotju z egoistično logiko, ki priznajmo, deluje. Premagala pa sta jo veselje do novih reči, ki so se z malo dela zgodile in prijaznost med člani. A kot je bil razdrobljen in neurejen naš letni plan ter finance, tako smo bili tudi člani. Marsikdo je študiral daleč proč, ali v Mariboru ali v Ljubljani, dobivali smo se po gostilnah in v začasnih prostorih, kjer smo debatirali, kaj bi bilo kul in kaj super. Internet je bil na sceni že osem let in veliko kdo ga je že znal uporabljati. Poleti 2003 pa so se izjemno razširili tako imenovani CMS sistemi (Content Management Sistem), ki so temeljili na bazah in omogočali sprotno spreminjanje internet strani, seveda z vključujočimi dobrotami, kot so forumi, komentarji in nenazadnje članstvom virtualne skupnosti. In avgusta je zaživel tudi Krsnik *www*.

Prvo prednost, ki jo je prinašal, je bila komunikacija med oddaljenimi osebami, ki je tudi ostala tam za ostale člane. Hkrati pa se je v forumu začela razvijati tudi svojevrstna kultura na splošnih oddelkih, kot so klepet in ideje. Kar naenkrat so vsi, tako člani kot obiskovalci, lahko začeli govoriti in prepuščati svoje ideje vsem, ki so prišli pogledat njihovo objavo v forumu. S klepetom so se člani bolj povezali pri idejah, zdaj pa lahko uživajo pri branju stvari, ki smo jih uspeli izvesti in so na začetku same ideje izgledali še čisto nemogoče, kjer si nihče ni predstavljal kako, kaj in kdo, le osnovno idejo, ki jo je podal nekdo, smo počasi izklesali in uresničili. Tiste, ki še čakajo, pa so seveda v planu, da se razvijajo naprej.

Do danes, oktobra 2004, imamo 151 članov, po pravici povedano, ne vem, kako da so se le-ti včlanili, tudi aktivno še zdaleč ne sodelujejo vsi, a se vračajo nazaj in v anonimnosti prežijo, kaj se novega zgodi na *www* Krsniku. Sčasoma se potem tudi kdo pridruži v debato, ali pa se srečamo v realnem svetu. Imeli smo tudi nekaj problemov, kajti anonimnost lahko sproži strastna prerekanja in dokazovanja, ne vem natanko česa. Prav zdaj smo bili prisiljeni prvič uvesti osnovna pravila obnašanja na forumu, saj se je nov član začel vesti zelo malomarno do ostalih. Do sedaj jih ni bilo, ker tudi ni bilo problemov. A iskreno povedano, vsi plusi ali minusi forumov oziroma strani mi ne pomenijo prav veliko, ko se vprašam, zakaj se mi zdi vredno vlagati trud v to zgradbo. Mislim, da razlog bolj leži v tem, da imam kot strukturalist rad takšno

veliko zgradbo, kot raste s časom Krsnik *www*-ja. Navsezadnje postaja prava zakladnica idej, znanja, informacij, kratkočasnega, slik in komunikacij, ki bo s časom samo še večja. A da ne bom nepošten. Tako kot se zavedam, da mladi, ki delujejo skupaj, zaslužijo kakršnokoli nagrado in nekaj njihovega, kar poveže skupino, kot so to skupni izleti, lastni prostori in podobno, ravno tako potrebujejo tudi svoj prostor za lastno mnenje, ki ga ponuja današnja moderna tehnologija.

Če dobijo priznanje tudi tam, lahko to samo pomaga pri uspešnosti skupine. Ravno pred dnevi je bil na RTV SLO objavljen prispevek o forumih, kjer so jih ocenili kot nekoristne, s prekratkim dometom in nasploh za bluzenje. Marsikaj zelo drži od tu naštetega, a ker je tehnologija tako napredovala, da npr. ni potrebe, da bi celotna Slovenija imela samo en forum, kjer zaradi količine uporabnikov nujno prihaja do transgresij in kjer se izničijo vsi pozitivni učinki, pa so kar naenkrat možni forumi za vsako interesno skupino. In ti bodo nujno koristili tej skupini, pa čeprav bodo zaradi tega zaprti in na njih nikoli ne bo prišla ostala internetna populacija. A tudi to ne drži čisto. Kar se objavi na straneh, to iskalniki prečešajo in nemalo je obiskovalcev, ki jih na našo stran prinese določena besedna zveza, ki jo iščejo, pa jih iskalnik usmeri k nam.

Za konec pa še beseda o tistem najpomembnejšem. Kaj ima namreč vse to zvezo s programom MLADINA in zavzezanju za večjo odprtost ter mednarodnim sodelovanjem. Tukaj lahko opišem zgolj pozitivno izkušnjo, ki se je začela z objavo takrat naše nove članice v forumu, z naslovom »*Kdo bi šel poleti v Španijo?*«. Pričakovano je bil odziv zelo velik, kljub meglenosti in nejasnostim, se je počasi v tej temi oblikovala skupnost, ki je začela sodelovati tudi onstran interneta. In sodeluje še po izpeljavi projekta pol leta pozneje. Sedaj namreč pripravljamo še izmenjavo za Špance. Lahko govorim za celotno skupino, ki je obiskala Španijo, če izrazim presenečenje, ki smo ga doživeli ob stiku z novo kulturo. Vsaj za večino od nas je bila to pozitivna izkušnja, ki spodbuja duh odprtosti in predstavlja lokalne ograde. Pohvalno je, da se program MLADINA trudi vključiti različne in mnoge države. Kajti le človeški stik lahko prinese novi veter idej v zaprte lokalne skupnosti, in svet je v 21. stoletju že preblizu, da bi ga z lahkim srcem ignorirali.

MLADI PREPROSTO VEDO

Matjaž Rupnik

Je član društva za razvoj mladinskih iniciativ Carnium iz Kranja.

V začetku septembra me je poklicala Barbara Zupan z MOVIT-a. Vprašala je, če sem pripravljen napisati članek za jesensko številko njihovega časopisa. Ta številka Mladja naj bi govorila o aktivni udeležbi mladih v družbenih procesih. Sam sem bil 6 mesecev na Danskem kot EVS prostovoljec za nevladno organizacijo Future Kulture (www.futurekulture.com), ki med svoje primarne cilje šteje tudi informiranje mladih skozi bogato paleto aktivnosti in programov. S sodelovanjem sem si pridobil nove izkušnje in znanja na področju

medijev. Najpomembnejša izkušnja je bila, da mladi potrebujejo občutek, da lahko pridejo do informacij in

zavest, da lahko tudi oni sami kaj prispevajo. Seveda mora biti vsaka spodbuda v to smer predstavljena na primeren način.

Kakšen je primeren način?

Način, ki bo omogočil mladim, da sprejmejo pobudo za vključevanje in njeno sporočilo kot svoje. V Sloveniji smo priče velikih uspehov različnih komercialnih oglaševalskih akcij. Večinoma so načrtovane brezhibno s strani timov, ki imajo večletne izkušnje na slovenskem trgu in vključujejo tudi mlade, nadarjene ljudi. Sporočilo je skoraj vedno enako: To je izdelek/storitev zate! Normalno, saj je to ena od osnov komercialnega oglaševanja.

Pa je možno uporabiti enake metode pri delu NVO in dobiti enake rezultate? Mladi menijo, da so nekatere stvari "in" druge "out"! Oglaševalski tim se mora zavedati pomembnosti prejšnjega stavka, saj drugače rezultati, objektivno gledano, niso najbolj spodbudni.

Kako biti "in"?

Najbolj preprost odgovor bi bil, da mladi preprosto vedo. Toda po pravici povedano, natančna definicija ne obstaja. Nekdo se tega nauči pri delu z mladimi, nekdo pa le dobi občutek, da se je naučil.

Najpomembnejše znanje, ki sem ga pridobil pri Future Kulture, je mogoče ravno to, ali pa imam le tak občutek. Učil sem se na lastnih napakah in gradil svoje znanje na mnenjih mladih, ki so bili sodelujoči ter posledično bolj ali manj kritični do skupnega dela in rezultatov. Vsak teden smo namreč imeli obveznost izdelati 24 minutno TV oddajo Kulture Guide (www.kultureguide.com), ki je eden izmed stalnih, lahko bi rekel "hišnih" projektov Future Kulture. Namen oddaje je informiranje mladih o dejavnostih partnerskih organizacij in programov ter promocija lastnih projektov. Sodeluje lahko vsak, ki se mu zdi, da lahko kaj prispeva. Namen sodelovanja je pridobivanje tehničnih ali novinarskih izkušenj na področju elektronskih medijev. Seveda je možno izvajati tak projekt le ob skrbno načrtovanem in izvedenem proračunu. Finančna sredstva prispevajo vladne in evropske institucije, ki seveda želijo vidne rezultate. Ker je projekt v nekaj letih presegel meje Danske, s pestro mednarodno udeležbo pri ustvarjanju krat-

kih reportaž, obstaja še danes.

Mladi in informacije v Sloveniji

Moje skromno mnenje je, da mladi potrebujejo dostop do informacij, ki so relevantne za njihov razvoj in življenje. Ravno tako potrebujejo izkušnje pri posredovanju teh informacij in svojih mnenj vrstnikom in družbi nasploh. Edino tako bodo lahko razumeli in prakticirali svobodo govora, objektivnost medijev in podobne koncepte, na katerih temelji naša družba. Veliko mladih nima interesa iskati informacije. Razumljivo, saj vsakodnevno informacije iščejo njih. Pomislite samo na vsa tista reklamna sporočila v poštnem nabiralniku in v medijih. Informacije moramo mladim dostaviti. Mladi sami lahko to izvedejo z največjim učinkom.

V Kranju pripravljamo te dni info točko za mlade. Mladim bomo posredovali informacije o možnostih, ki jih imajo v našem mestu. Distribucija informacij o info točki bo potekala s pomočjo nekaj vzporednih akcij, katerih namen bo motivirati mlade v Kranju in šir-

še, da obiščejo infotočko v živo ali na internetu. Celotna oglaševalska ideja temelji na zanimivem logotipu, za katerega menimo, da je "in". Rezultat bo pokazal, ali je naše mnenje pravilno. Logotip bomo mladim dostavili na letakih, posterjih, grafitih (legalnih) ter s kratko animacijo na internetu. Odziv bomo beležili s številom novih aktivnih članov naše NVO.

Pri projektu trenutno sodeluje okrog 50 prostovoljcev, starih med 15 in 25 let. Skupina nas starejših za zdaj šteje nekaj manj kot 10 prostovoljcev, katerih osnovna naloga je administrativno omogočiti nemoteno delo info točke. Mladi so tisti, ki so dali idejo, kakšen mora biti logotip našega projekta, kje naj bi bili prostori in katere vsebine naj bi ponujali. Pričakujemo, da bomo mladim približali številne koristne ideje in projekte. Seveda se zavedamo pomembnosti izkušenj, zato smo za sodelovanje pridobili nekaj poklicnih strokovnjakov, ki so pripravljeni svetovati in pomagati. Ta skupina vključuje oblikovalca, računalniškega programerja,

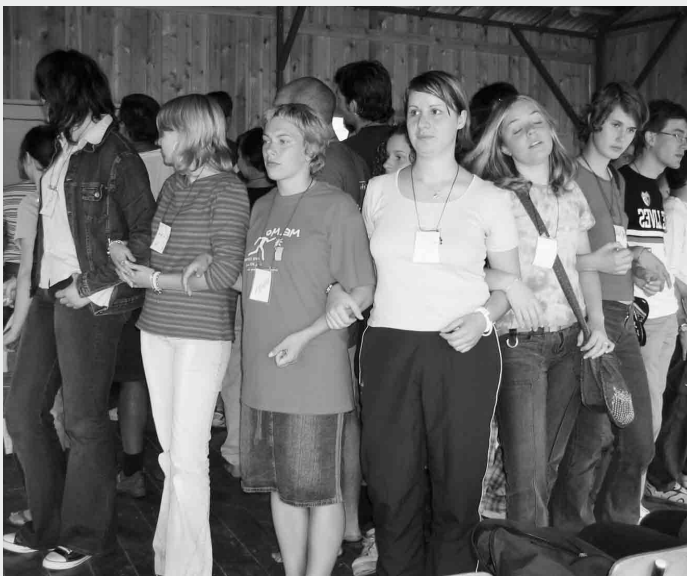
socialno delavko in tržnika. Pač skladno s potrebami projekta.

Zaključek

Že leta 2003 je Svet Evropske Unije v dogovoru s predstavniki takratnih vlad članic EU oznanil namen povečati aktivno udeležbo mladih v družbenih procesih, posebej demokratičnih, ter podpreti učenje mladih o različnih načinih aktivne udeležbe. Ravno tako so sklenili omogočiti mladim večji dostop do pri-

prave in posredovanja informacij ter povečati oskrbo s koristnimi, kvalitetnimi informacijami.

Koncept je torej preverjen in potrjen, vsaki posamezni NVO pa pripade odgovornost, da angažira mlade, s katerimi sodeluje v procesu informiranja in promocije. Zaželelo je pustiti mladim, da sami izpeljejo čimveč. Zato je večje sodelovanje med organizacijami, na tem področju, v Sloveniji lahko zelo koristno, saj več glav več ve.

PET AKCIJ PROGRAMA MLADINA

MLADINSKE
IZMENJAVE

EVROPSKA

1. MLADINSKE
IZMENJAVE

2. EVROPSKA
PROSTOVOLJ-
NA
SLUŽBA

3. MLADINSKE
POBUDE:

SKUPINSKE

POBUDE IN

VLOŽEK V

PRIHODNOST

4. SKUPNE
AKTIVNOSTI
PROGRAMA

SOKRATES,
LEONARDO DA
VINCI IN
MLADINA

5. PODPORNE
AKTIVNOSTI ZA
MLADINSKE
DELAVCE IN
DELAVKE

5. PODPORNE
AKTIVNOSTI
ZA MLADINSKE

Sodelovanje s sosednjimi regijami Italije in Avstrije

*Razširitev Evropske unije je zgodovinski trenutek in predvsem priložnost za mir in razvoj v Evropi. Podpora državljanom in državljan-
kam Evrope pa je prav gotovo ključ do tega
uspeha.*

Barbara Zupan

Kljub temu da so nove države članice EU dosegle velik napredek v razvoju svojega gospodarstva in politike, je še vedno opaziti velike razlike v razvoju. Gospodarske prepadе je predvsem možno zaznati med obmejnimi regijami novih držav članic EU, ki mejijo na »stare« države članice Evropske unije. Že v letu 2000 je Evropska komisija opravila različne analize gospodarskega položaja v novih državah članicah EU, takratnih državah kandidatkah za vstop v EU. Na podlagi rezultatov teh analiz so bili sprejeti določeni ukrepi za premagovanje prepadov in zagotovitev enakomernega in trajnostnega gospodarskega razvoja vseh držav članic EU.

Program MLADINA spodbuja mlado generacijo k aktivnejšemu sodelovanju, k strpnemu, bolj razumevajočemu in solidarnemu načinu življenja vsakega posameznika skupnosti, k novemu znanju in izkušnjam, ki jih mladi lahko pridobijo ob izvajanju različnih projektov, predvsem

mednarodnih, kjer se srečujejo in sodelujejo različne kulture.

Slovenija je v letu 2002 dobila dodatna denarna sredstva, s katerimi lahko sofinancira projekte, ki so bili namenjeni spodbujanju sodelovanja mladih, ki prihajajo iz regij, ki so bile prepoznane kot regije, upravičene za dodatne spodbude za skladnejši in trajnejši razvoj.

V letu 2002 in 2003 je Nacionalna agencija podprla preko 20 različnih projektov mladinskih izmenjav, Evropske prostovoljne službe in tudi izobraževanj. Vsem je bil skupen osnovni namen: narediti nekaj, da se zmanjšajo visoke pregrade sicer nevidnih mej.

Spodbujanje sodelovanja mladih, ki prihajajo iz obmejnih regij, ostaja še vedno prednostna naloga programa MLADINA in vse do leta 2006, ko se zaključi program MLADINA, bodo na voljo dodatna sredstva za sofinanciranje projektov, takih kot jih sicer sofinancira program

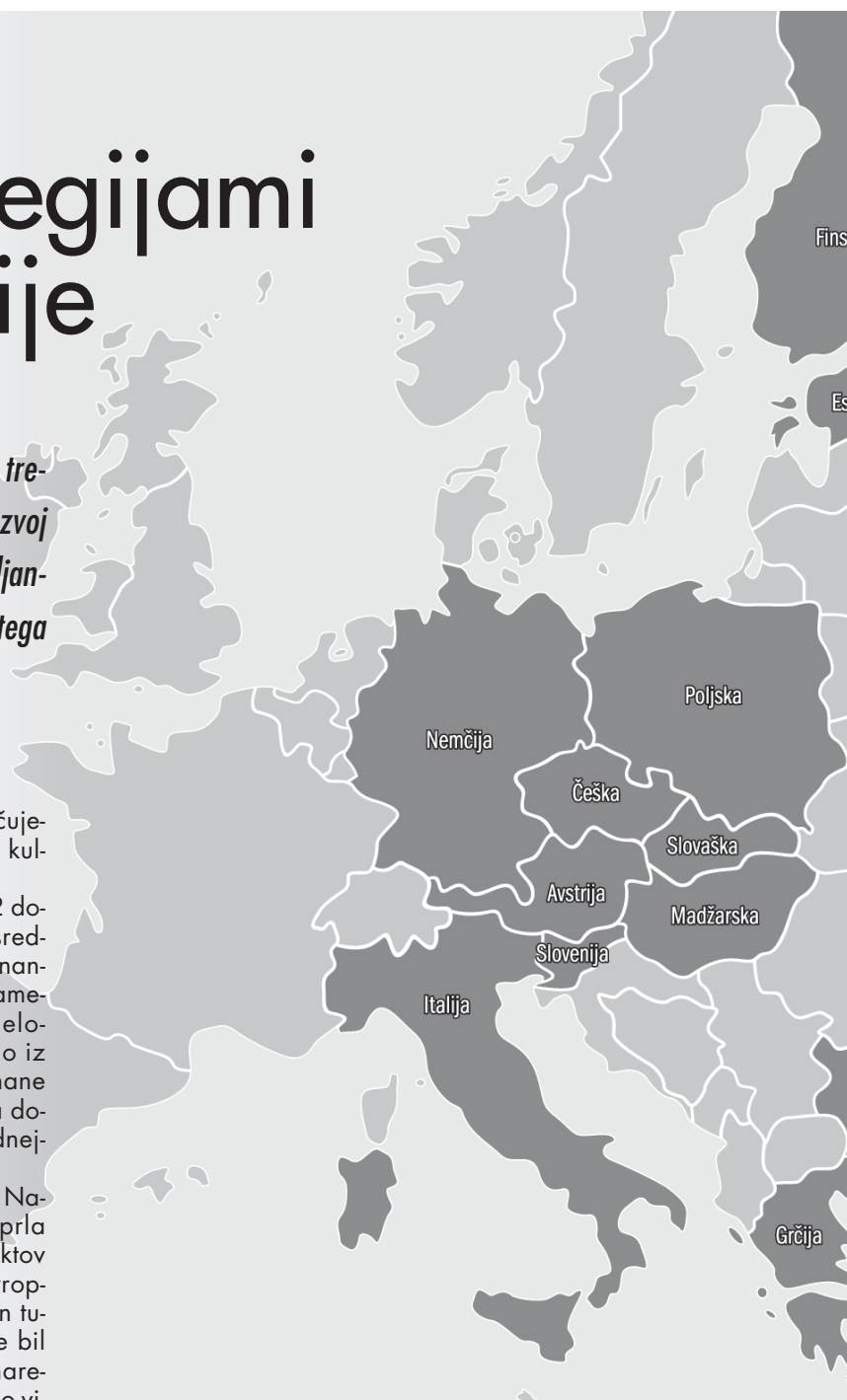
MLADINA. Poleg dodatnih denarnih sredstev so na voljo še nekateri drugi instrumenti, s katerimi bo izgrajevanje dobrih sosedskih odnosov še zanimivejše.

V nadaljevanju so opisani okviri, ki vam bodo pomagali pri oblikovanju vaše ideje za projekte sodelovanja s sosednjimi regijami – države, ki

lahko sodelujejo v teh projektih in oblike projektov, ki lahko pridobijo finančno podporo.

Upravičene države:

Avstrija, Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Finska, Grčija, Nemčija, Madžarska, Italija, Poljska, Slovaška in Slovenija.

5 akcij programa MLADINA

Iz naštetih držav lahko sodelujejo tiste regije, ki mejijo na sosednje države, na primer v Italiji sta dve regiji: Veneto in Julijska krajina. Le Ciper, Estonija in Slovenija so prepoznane kot ena regija.

Prednostne usmeritve za sodelovanje s sosednjimi regijami v Sloveniji so obliko-

vane glede na države, ki lahko sodelujejo v teh projektih, in sicer:

PRVA prednostna skupina so projekti, v katerih sodelujejo organizacije iz Slovenije z organizacijami, ki prihajajo iz avstrijske Koroške, Štajerske in Gradišanske ter italijanskih pokrajin Veneto in Julijska Krajina.

DRUGA prednostna skupina, ki daje možnost priprave večstranskih projektov, so projekti, kjer poleg Avstrije in/ali Italije ter Slovenije sodelujejo obmejne regije upravičenih držav (glej zgoraj).

TRETJA prednostna skupina pa ponuja možnosti oblikovanja projektov med vsemi državami, upravičenimi za čezmejno sodelovanje, vendar pa morajo biti cilji in vsebina teh projektov povezani z nameni, ki jih želimo doseči pri čezmejnem sodelovanju.

Ostale programske države, ki niso našteje med upravičenimi državami, ne smejo sodelovati pri projektih čezmejnega sodelovanja, pa čeprav bi bila na primer njihova vsebina tesno povezana s spodbujanjem sodelovanja mladih, ki živijo na dveh straneh ene meje.

Oblike projektov:

Denar se lahko pridobi za projekte v okviru Akcije 1, Ak-

cije 2, Akcije 3 in Akcije 5. Pri tem načeloma veljajo isti pogoji, kot veljajo za vse projekte pri programu MLADINA, možna pa so določena odstopanja, s katerim želi Evropska komisija še dodatno spodbuditi projekte med sosedi, in sicer:

Akcija 1:

MLADINSKI IZMENJAVE

- Finančna podpora za mladinske izmenjave, ki načeloma trajajo najmanj 6 dni, pri izmenjavah s sosednjimi regijami pa je možnost, da se ena izmenjava izvaja v dveh ali treh delih (npr. 2 x 3 dni ali 3 x 2 dni); zagotoviti je potrebno le, da izmenjava v več delih vključuje isto skupino.
- izmenjave so lahko dvostranske, tristranske in večstranske, in sicer med državami/regijami, ki so zgoraj našteje kot upravičene za sodelovanje.

Akcija 2:

EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA

Evropska prostovoljna služba omogoča mladim prostovoljno delo v tuji državi za čas od 6-ih mesecev do enega leta. Pri projektih sodelovanja s sosednjimi regijami so možna tudi krajša obdobja.

ja prostovoljnega dela mladih, vendar ne krajša od 3 tednov. Možni so tudi kratkoročni projekti prostovoljnega dela, kjer sodelujejo skupine mladih iz upravičenih regij (npr. delovni tabori).

Akcija 3:

Mladinske pobude so znane mladim po Sloveniji; v okviru teh projektov mladi uresničujejo svoje ideje na lokalni ravni. Te ideje pa je možno uresničevati tudi s partnerji iz sosednjih regij in oblikovati projekte mreženja mladinskih pobud.

Akcija 5:

Podporne aktivnosti (študijski obiski, pripravljalni obiski, seminarji, tečaji usposabljanja, ipd). Te so namenjene razvijanju čezmejnega sodelovanja med mladimi, še posebej v okviru mladinskih izmenjav in Evropske prostovoljne službe. Seminar, na katerem bi se zbrali mladinski delavci in delavke iz za čezmejno sodelovanje upravičenih držav in poiskali možne rešitve za spodbujanje sodelovanja mladih iz sosednjih držav, je lahko eden od primerov podporne aktivnosti.

Višine prispevkov so enake višinam, ki jih sicer lahko pridobijo prijavitelji pri programu MLADINA. Tudi obrazci prošenj in poročil so enaki obrazcem, ki jih večina že pozna.

Izkušnje prvih projektov kažejo na prednosti teh projektov, predvsem majhna razdalja je tista, ki sodelujoče še tesneje poveže med sabo in ohranja partnerstvo na dolgi rok. Prav tako je lažje pridobiti sredstva za dvostranske izmenjave, kjer sodelujejo isti partnerji in mladi, ki bi želeli opravljati dolgoročno službo v teh državah, bodo lažje našli svojo gostiteljsko organizacijo.

Vredno razmisleka!

Program MLADINA spodbuja mlado generacijo k aktivnejšemu sodelovanju, k strpnejšemu, bolj razumevajočemu in solidarnejšemu načinu življenja vsakega posameznika skupnosti, k novemu znanju in izkušnjam, ki jih mladi lahko pridobijo ob izvajanju različnih projektov, predvsem mednarodnih, kjer se srečujejo in sodelujejo različne kulture.

Pomembno iz Nacionalne agencije programa Mladina

Novosti v izvajanju programa MLADINA v letu 2005

18. in 26. oktobra 2004 je nacionalni programski odbor programa MLADINA določil nekatere osnovne usmeritve za izvajanje programa MLADINA. Pomembnejše povzetke podajamo v nadaljevanju. Usmeritve, kot jih je določil nacionalni odbor mora še potrditi Evropska komisija, zato lahko pri posamezni usmeritvi še pride do sprememb.

Evropske prednostne teme

Predlagatelji projektov so pri določanju tematike svojih projektov svobodni, Evropska komisija pa je določila, da bodo prednost pri sprejemu projektov v program imeli projekti, ki si bodo za osrednjo temo določili vključevanje mladih z manj priložnostmi in projekti, ki so namenjeni spodbujanju solidarnosti v Evropi in podpirajo boj proti rasizmu in ksenofobiji.

Definicija skupin mladih z manj priložnostmi v Sloveniji

Za skupine mladih z manj priložnostmi se štejejo mladi v starosti od 15 do 25 let, ki se nahajajo v eni ali več naslednjih situacij:

- se v danem obdobju ne izobražujejo redno,
- so brezposelni,
- sodijo med mlade s posebnimi potrebami (mladi z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, mladi z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, mladi s primanjkljaji na posameznih področjih učenja ter mladi z motnjami vedenja in osebnosti)

ter živijo na območjih z nižjim BDP na prebivalca, na območjih, kjer je prisotna višja stopnja brezposelnosti med mladimi, oziroma na območjih, kjer živijo različne etnične, kulturne ali drugačne skupnosti.

Splošne usmeritve v Sloveniji

Pri sprejemu projektov v program bo dana prednost projektom:

- ki jih predlagajo prvi prijavitelji oziroma projektom, ki med udeleženci in udeleženkami predvidevajo mlade iz skupin mladih z manj priložnostmi,
- ki jih predlagajo prijavitelji iz naslednjih (statističnih) regij v Sloveniji: Podravska, Savinjska, Gorenjska, Jugovzhodna Slovenija, Goriška, Notranjsko-kraška in Zasavska regija,
- ki jih predlagajo prijavitelji, ki so že uspešno izvedli projekt v katerikoli drugi akciji programa MLADINA, vendar ne v akciji, v okviru katere naj bi potekal predlagani projekt.

Akcija 1.1

Mladinske izmenjave

Izvedba dvostranske izmenjave bo omogočena le naslednjim prijaviteljem:

- ki bodo kot osrednjo temo svoje izmenjave posvetili evropskim prednostnim temam,
- ki bodo med udeleženci in udeleženkami vključevali mlade z manj priložnostmi,
- ki so t.i. prvi prijavitelji v programu MLADINA¹.

Partnerja v dvostranskih izmenjavah morata – načeloma – oba predložiti prošnjo za sprejem projekta pri svoji Nacionalni agenciji. Izjemoma je mogoče sprejeti tudi projekt, v katerem samo eden izmed partnerjev predloži prošnjo, drugi partner pa eksplicitno izjavi, da za kritje stroškov svojega sodelovanja ne potrebuje dotacije iz programa MLADINA.

Prednost pri sprejemu bo dana projektom,

- katerih prijavitelji so v preteklosti uspešno izvedli dvostransko ali trostransko izmenjavo in novi projekt predstavlja nadgradnjo z razširitvijo partnerstev na tro ali večstranski projekt,
- katerih prijavitelji delujejo kot akterji na področju mladine na lokalni (občinski) ravni, predvsem pa mladinskim organizacijam članskega tipa (društva),
- ki med partnerji vključujejo partnerje iz ene ali več naslednjih držav: Belgija, Ciper, Češka, Danska, Grčija, Finska, Luksemburg, Irska, Madžarska, Norveška, Poljska in Portugalska oziroma partnerje iz partnerskih lokalnih skupnosti,
- ki si bodo za izvedbo svojega projekta prizadevali pridobiti podporo lokalnih skupnosti (občin).

Akcija 1.2**Mladinske izmenjave s tretjimi državami**

Prednost pri sprejemu bo dana projektom, katerih prijavitelji so v preteklosti uspešno izvedli projekt v Akciji 1.1 Mladinske izmenjave.

Akcija 2.1**Evropska prostovoljna služba****Prednost pri sprejemu projektov v program bo dana:**

- pošiljajočim projektom Evropske prostovoljne službe,
- projektom, ki vključujejo partnerje iz novih članic EU (Estonija, Latvija, Litva, Ciper, Češka, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška), ter Avstrije, Belgije, Danske, Finske, Grčije, Italije, Irske, Norveške in Švedske,
- projektom, ki si bodo za izvedbo svojega projekta prizadevali pridobiti podporo lokalnih skupnosti (občin).

Akcija 2.2**EVS s tretjimi državami**

Brez posebnih prednosti. Opozarjamo le na slabo izkoriščene možnosti sodelovanja s partnerji iz držav bližnjega vzhoda in severnoafriških držav (Mediterranske države).

Akcija 3.1**Skupinske mladinske pobude****Prednost pri sprejemu bodo imeli projekti, ki:**

- imajo za svoj cilj jasen in števen rezultat, katerega uporaba / namen bo osredotočen na širši krog mladih v lokalni sredini,
- v svojem načrtu predvidevajo vključevanje mladih in organizacij iz svoje lokalne sredine v druge akcije programa MLADINA.

Akcija 3.2**Vložek v prihodnost**

Prednost pri sprejemu bodo imeli projekti, ki temeljijo na izrabi izkušenj, pridobljenih med opravljanjem EVS projekta z namenom ustvarjanja delovnega mesta za bivšega EVS prostovoljca ali prostovoljko.

Akcija 5.1.1**Podporne aktivnosti****Prednost pri sprejemu bodo imeli projekti:**

- preverjanja možnosti za izvedbo projekta (feasibility visits), še posebej za projekte, kjer se predvideva vključevanje mladih iz skupin mladih z manj priložnostmi,
- seminarji za iskanje partnerjev (contact making seminars), ki bodo omogočili možnost pridobitve partnerjev za organizacije v posamezni (statistični) regiji, še posebej za razvoj akcije 2, Evropska prostovoljna služba in projektov, ki jih je moč podpreti s sredstvi Čezmejnega sodelovanja.

Nadalje bo prednost dana projektom, ki jih prijavljajo prijavitelji z že uspešno izvedenim projektom mladinske izmenjave ali Evropske prostovoljne službe (razen za projekte preverjanja možnosti za izvedbo projektov in projekte pripravljalnih sestankov).

Akcija 5.1.2**Podporne aktivnosti s tretjimi državami**

Brez posebnih prednosti. Opozarjamo le, da morajo biti vsi projekti v okviru podpornih aktivnosti namenjeni neposrednemu učinku razvoja programa MLADINA ter opozarjamo na manjko projektov EVS s tretjimi državami ter projektov mladinskih izmenjav in EVS projektov s tretjimi državami z Mediteranskimi državami.

Sredstva na voljo za dodelitev v letu 2005

Prijaviteljem v Sloveniji so v programskem letu 2005 na voljo naslednja sredstva po posamezni akciji programa:

Vse vsote v EUR

Akcija	Sredstva za dodelitev	Povprečna višina dodeljene dotacije za projekt v letu 2004
A.1.1	427.754	7.000
A.1.2	88.104	24.000
A.2.1	459.571	6.800 ² 1.700 ³
A.2.2	35.587	6.000
A.3.1	104.297	4.500
A.3.2	60.000	4.100
A.5.1.1	76.966	7.700
A.5.1.2	44.168	11.500

Sredstva CBC

Za podporo projektom, ki jih je mogoče podpreti s sredstvi Čezmejnega sodelovanja, je na voljo 104.400 EUR, podporo pa je mogoče pridobiti za mladinske izmenjave, projekte mreženja skupinskih pobud, EVS ali podporne aktivnosti.

Dvostranske projekte mladinskih izmenjav lahko predlagajo vsi prijavitelji, ne glede na poprejšnje sodelovanje v programu.

Nov prispevek za okrepljeno mentorstvo v kratkoročnih EVS projektih

V dodatno spodbudo kratkoročnim EVS projektom, ki so namenjeni izključno mladim z manj priložnostmi in lahko trajajo od treh tednov do šestih mesecev, je Evropska komisija določila novo prispevek, s katerim se poveča celotna višina dotacije za tovrstne projekte.

Nov prispevek je namenjen kritju stroškov okrepljenega mentorstva in je različen glede na to, ali gre za pošiljajoči ali gostiteljski projekt.

Tip projekta	Dodatno
Pošiljajoči kratkoročni EVS projekt	450 EUR na projekt
Gostiteljski kratkoročni EVS projekt	230 EUR/mesec za čas trajanja aktivnosti

Informacijo o višini drugih prispevkov iz programa MLADINA lahko pridobite na spletnih straneh programa MLADINA v Sloveniji in so enake kot v letu 2004.

Posredovanje prošenj za sprejem projektov

Prošnje za sprejem projektov je potrebno posredovati s priporočeno pošto pošiljko, najkasneje na dan razpisnega roka, ne glede na to, ali je nedelja ali praznik. Pismo z dvema izvodoma

prošnje za sprejem projekta je potrebno označiti »PROŠNJA ZA SPREJEM PROJEKTA OB PRIJAVNEM ROKU (DATUM PRIJAVNEGA ROKA)«, prošnji na obrazcu pa je potrebno priložiti posamezne priloge. Informacijo o zahtevanih prilogah ter obrazce lahko pridobite na spletnih straneh programa MLADINA v Sloveniji.

Tekoče informacije

O vseh novostih v programu, o razpisih za sodelovanje na podpornih aktivnostih, regionalnih svetovalnih dnevih ter drugih pomembnih informacijah iz izvajanja programa ste lahko hitro seznanjeni, če si zagotovite prejemanje elektronskih novic in iskric. Za brezplačno prejemanje e-novic in e-iskric se lahko prijavite na spletnih straneh programa MLADINA v Sloveniji.

IN ŠE :

POSREDNO SODELOVANJE ŠVICE V PROGRAMU MLADINA

Švica ni programska država, niti ne spada med upravičene tretje države v programu MLADINA, zato sodelovanje partnerjev iz Švice ni mogoče drugače kot v obliki t.i. tihega partnerstva. To pomeni, da švicarska skupina sicer sodeluje v – na primer – mladinski izmenjavi – vendar dotacija iz programa MLADINA ne sme biti porabljena za kritje kateregakoli stroška njihovega sodelovanja.

Švicarska zvezna vlada omogoča s skromnim skladom sodelovanje švicarskih partnerjev kot tihih partnerjev v projektih programa MLADINA, pri čemer iz razumljivih razlogov ni mogoče oblikovati dvostranskih projektov, temveč le tro ali večstranske projekte. Sklad upravlja švicarska nevladna asociacija organizacij mladinskih izmenjav z imenom INTERMUNDO, ki nudi tudi določene podporne aktivnosti za vključevanje akterjev na področju mladine iz Švice v projekte programa MLADINA. Dotacije, ki jih lahko pridobijo švicarski partnerji, so enaki dotacijam, ki jih lahko pridobijo partnerji iz programskih držav. Dotacija bo nakazana neposredno švicarskemu partnerju, delitev in kritje stroškov udeležbe švicarskih udeležencev in udeleženk pa je stvar dogovora med vsemi sodelujočimi partnerji.

Partnerji iz Švice se lahko za več informacij obrnejo na: »INTERMUNDO«, Coordination office YOUTH, Gerechtigkeitsgasse 12, 3000 Bern 8, tel: 031/326 29 22, www.jfeuropa.ch

¹ Za prvega prijavitelja velja vsak prijavitelj, ki v zadnjih treh programskih letih ni imel sprejetega projekta v program MLADINA.

² za gostiteljski projekt

³ za pošiljajoči projekt